

Απόστολος Α. Πιερρής

Λογόμυθος

Ελληνικής Κοσμογονίας και Σωτηριολογίας.

16 Απριλίου 2013

Το Είναι φαίνεται.

Η κρυφιοτητα του Είναι φανερωεται. Το Ον γυμνουται. Η τελειοτητα του αποκαλυπτεται. Γιατι η υπαρξη συνισταται στην τελειοτητα. Το ατελες δεν εχει πρωτογενως τη δυναμη να υπαρχει. Η δυναμη του Είναι ειναι η τελειοτητα του. Αυτη συνιστα την υπαρξη του Οντος, αυτο που το αιρει υπερανω του Μηδενος. Η απαντηση στο ερωτημα γιατι υπαρχει το Ον, γιατι το Είναι ειναι, παρεχεται απο το Καλλος του Οντος. Το καλλος ειναι αφ' εαυτου. Το καλλος ειναι η αιτια δια την οποια το ον ειναι και ο σκοπος, το τελος δια το οποιο ειναι. Είναι η αρχη, η αιτια και το τελος και το νοημα της υπαρξης. Το τελος του Οντος ειναι η ιδια η αρχη του: γι αυτο το νοημα του ειναι η ουσια του. Η ομορφια κανει το Ον να υπαρχει και να μην ειναι μηδεν. Το Ον υπαρχει σημαίνει το Ον ειναι ομορφο. Το καλλος ειναι η αυτοαιτια του Είναι. Η ασχημια μηδενίζει.

Το απαστραπτον καλλος του φανεντος Είναι γεννα Έρωτα. Ο αρχεγονος Έρωτας ειναι ο Έρωτας του Οντος για το καλλος εαυτου.

Το Είναι γεννα τον Έρωτα, τον πρωτογονο Φανη, τη φανερωση του Είναι. Και ο Φανης δημιουργει τον Κοσμο καταχευων απο της ιερας αυτου κεφαλης το σπερμα των παντων.

Στην πρωτη φανερωση της κρυφιοτητας, της δυναμης, του Είναι, το καλλος του φανεντος Οντος, του Φανητα, ειναι σπερματικο. Οργα ομως το Ον, απαξ προελθον, την ολοσχερη φανερωση του σπερματικου φωτος της υπαρξης.

Εκστατικο και μεθυων το Ον με τη φανερωση του Είναι, με το καλλος του εαυτου του, θελει να απολαυσει την ηδονη της Ομορφιας του στην παντελη πληροτητα της απολυτης εκφανσης της. Θελει τον συμπαντα «Κοσμο» της δημιουργιας.

Ο Κόσμος του Παντός των Φαινομένων ευρίσκεται συνηρημένος στην κρυφότητα του Είναι και διηγερούμενος στην πρωτόγονη φανέρωση του Φάνητα. Το Ον οργά να αισθανθεί την ανεπτυγμένη ύπαρξη του Κόσμου ως παντότητα των μορφών δια των οποίων φαίνεται το Είναι.

Γιατί το φαίνεσθαι του Είναι, είναι οι διάφορες μορφές του Είναι που διαποικίζουν τον φανταχτερό πέπλο της κοσμικής ύπαρξης. Η φαντασμαγορία του κόσμου είναι ο «Κόσμος» του Είναι. Είναι ο Ορφικός πέπλος της ύπαρξης.

Η δημιουργία του κόσμου είναι ο διαμελισμός του Πρωτόγονου της ύπαρξης, η πλήρης ανάπτυξη στην παντότητα του Γίνεσθαι της σπερματικής ενότητας του Είναι στον Φάνητα.

Έτσι το Είναι γνωρίζει εαυτό στο απόλυτο κάλλος του δια της δημιουργίας των όντων στον Κόσμο των Φαινομένων. Και έτσι οι μορφές του Είναι στο ανάπτυγμα της φανέρωσης του Είναι ταυτίζονται με την απόλυτη μονότητα του Είναι στην κρυφότητά του. Και έτσι ο «σκοτεινός» Παρμενίδης σημαίνει την αλήθεια του όντος και στα δύο μέρη του ποιήματός του.

Ο αρχέγονος διάπυρος Έρως του Όντος προς το εαυτού Κάλλος απογεννά τον κόσμο με τον αυτοδιαμελισμό του. Θύτης και Θύμα στο Ιερό Δράμα της του Κόσμου Γενέσεως είναι ο αυτός Διόνυσος, ο μέγας Ζαγρεύς.

Η φανέρωση της κρυφότητας του Είναι, η γύμνωση της αναρπαγής του Όντος στην άγια περιωπή του, προκαλεί, θέτοντας σε κίνηση την πρωτόγονη ερωτική πράξη, τη δημιουργική ιεροσυλία που κραταιώνει τον Κόσμο ως πολυδαίδαλο ίνδαλμα του απόλυτου κάλλους του Είναι. Η ιεροσυλία αυτή του διασπασμού εδραιώνει τον «Κόσμο», την ομορφιά του παντός Κόσμου. *Ο αρχέγονος Έρως είναι το αρχέγονο Άγος*: η αρχέγονη Ιεροπραξία της θυσίας του Όντος από τον Εαυτό του και για τον Εαυτό του. Η Δημιουργία είναι η Πτώση, και η Πτώση δεν είναι επιπροστιθέμενο

ανεξάρτητο γεγονός στην πλοκή της κοσμικής ύπαρξης. Τα όντα του Κόσμου των Φαινομένων είναι τα μέρη του διαμελισμένου ιερού Σώματος του Κάλλους και εμείς είμαστε οι Τιτανικοί δράστες του αρχέγονου Άγους.

Το Ον θυσιάζει εαυτό εις εαυτό για να γνωρίσει την πλήρη ανάπτυξη του κάλλους του. Ως θύτης, ο Φάνης είναι Ήλιος και Απόλλων, το κάλλος αυτό καθ' εαυτό. Ως θύμα, ο Φάνης είναι Ζαγρεύς και Διόνυσος, ο μανικός Έρωτας του Καλού. Το όργιο τον Έρωτα ιεραουργείται στην κοσμική δημιουργία. Η αιώνια συνουσία Απόλλωνα και Διονύσου είναι το υπέρτατο μυστήριο της ύπαρξης. Οι Ηλιακοί Λέοντες της Δήλου, ο Διονυσιακός Ταύρος των Δελφών και οι Λέοντες που κατασπαράσσουν τους Ταύρους στα αρχαϊκά αετώματα της Ακρόπολης, ο Τιτανικός διαμελισμός του Ζαγρέα και τα Διονυσιακά ωμοφάγια, και, στο άλλο άκρο, το Μιθραϊκό Σύμβολο της Ταυροκτόνου θυσίας και ο Χριστιανικός Σταυρός, σημαίνουν το ίδιο δημιουργικό κοσμογονικό άγιο άγος.

Δια της Δημιουργίας εισήλθε η Ζωή στον Κόσμο. Δια της Πτώσης εισήλθε ο Θάνατος. Στη Ζωή χαίρει και αγαλλιά και χαρίζεται η ομορφιά της ύπαρξης. Στον Θάνατο, θλίβεται και στενοχωρείται και αποστερεί η αναγκαιότητα του φαινομένου. Αλλά το μυστήριο του θανάτου είναι το ίδιο με το μυστήριο της Ζωής. Η αμόλυντη αγνότητα του Κάλλους στην άγια περιωπή του και ο βέβηλος διαμελισμός του ακατάσχετου Έρωτα προς αυτό είναι οι δυο όψεις του κοσμικού φαινομένου, συζευγνύμενες όπως το Πέρασ και το άπειρο της Πυθαγόρειας οντολογίας. Ο Άδης και οι Νήσοι των Μακάρων είναι εδώ και τώρα συγχρόνως μαζί, οι δυο αχώριστες όψεις του ενός «Κόσμου» - της παγκαλούς φανέρωσης του Είναι.

Η Οδός της Σωτηρίας η καθαίρουσα από το άγος, είναι η Οδός της Τελείωσης η άγουσα εις το Κάλλος. Λύτρωση από την οδύνη του γίγνεσθαι είναι η απαστράπτουσα αίγλη του Κάλλους των φαινομένων, ως μορφών τελειότητας του Είναι. Το τελειούμενο ον εκφράζει την ηδονή

του Όντος για το κάλλος του και κατ' αυτό διενεργεί το θείο τέλος της ύπαρξής. Πληροί κατά το μερίδιό του τον λόγο της Δημιουργίας – την παντελή φανέρωση της απόλυτης τελειότητας που αποτελεί το Είναι. Η μοίρα του όντος είναι ο αγώνας του για τελειότητα, για την εναρμόνια περάτωση της μορφής που συνιστά την ουσία του – και αυτή η μοίρα είναι το πεπρωμένο της σωτηρίας του, ο λόγος και το νόημα της ύπαρξής του, το τι ην είναι του. Ταυτόχρονα, το τετελεσμένο κάλλος της μορφής του όντος και ο αγώνας αριστείας του στηρίζουν την αρμονία του «Κόσμου», το παντελές Κάλλος των Φαινομένων Μορφών του Είναι. Και αντίστροφα, η Κοσμική Αρμονία επικουρεί τον αγώνα του όντος και συνέχει το επίτευγμά του.

Το Φως του Κόσμου είναι το Φανόν του Είναι. Το ιερό Σκότος της κρυφιότητας του Είναι, η Άγια Νύχτα, δεν είναι η ανυπαρξία του μηδενός. Το σκότος του κεκρυμμένου καταλάμπεται από τις αστραπές του κάλλους του Πεφανερωμένου, αυτού τούτου του κεκρυμμένου δηλαδή καταφεγγόμενου με την αποκάλυψη της κοσμικής τάξης του.

Το Είναι και το Φαίνεσθαι είναι ένα και το αυτό. Γιατί δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκτός από το Είναι. Το Είναι απογυμνώνει την κρυφιότητά του, και έτσι φαίνεται, για να χαρεί την ομορφιά του. Για την απόλαυση του κάλλους του το Είναι παράγει τον «Κόσμο» των μορφών του. Γυμνώνοντας και επιδεικνύοντας την ομορφιά του το Άγιο Είναι βεβηλώνεται. Η βεβήλωση συνιστά βιασμό και θυσία εαυτού υπέρ εαυτού. Η δημιουργία είναι ερωτική πράξη. Το ίδιο και η σωτηρία, που είναι αντίστροφη δημιουργία. Οδός άνω και κάτω μία και η αυτή. Στο όργιο της βεβήλωσης, του διαμελισμού, του βιασμού και της ηδονής η αγιότητα της ομορφιάς μένει πάναγνη, μοναδική αγκύρωση λύτρωσης. Το κάλλος είναι η δύναμη που κάνει το ον να υπάρχει, να δημιουργεί και να σώζεται.

[Λαβές.

Για την Ταύρειο φύση του Διονύσου, ιδιαίτερη σημασία έχει η τελετουργική επίκληση του θεού από τις Δεκαέξ, τις ιερές περί τον Διόνυσον γυναίκες στην Ηλεία (Πλούταρχος, *Αίτια Ελληνικά*, XXXVI, 299A-B).

ἐλθεῖν Ἦρω Διόνυσε

ἄλιον ἐς ναόν

ἀγνόν σὺν Χαρίτεσσιν

ἐς βωμόν τῷ βοέω ποδι θύων.

Ἀξιόταυρε!

Ἀξιόταυρε!

V. Apostolos Pierris, *The Emergence of Reason from the Spirit of Mystery*, vol. I, *Religion and Mystery*, pp. 416-424. Και όλο το Chapter 8, *Ζεύς, Ζαγρεύς, Αἰδωνεύς*, pp. 393-508.

Ο Ζαγρεύς ως ταύρος, Ευριπίδης, *Κρητες*, Fr. 79.9-20 Austin pp. 51-2. (Cf. A. Pierris, *op.cit.*, pp. 425 sqq.). Στο χωρίο μνημονεύονται οι βουκόλοι του θεού ταύρου, του Ζαγρέως, και τα φρικτά ωμοφάγια, «ώμοφάγους δαΐτας τελέσας» ν. 3. Σε κρητικές τελετουργίες κατασπάραζαν ζωντανό με τα δόντια τους τον θεό ως ταύρο: *vinum laniant dentibus taurum* (Firmicus Maternus, *De errore profunarum religionum*, VI, 5, p. 16.23 Ziegler). Ιδιαίτερη θεία επωνυμία του Διονύσου ήταν «Ἀνθρωπορραίστης» και «Ωμηστής» (Cf. A. Pierris, *op.cit.*, pp. 427 sqq.). Η Αγία Τριάδα της Λέσβου περιελάμβανε τον Δία, τη Μεγάλη Μητέρα των θεών και τον Ωμηστή Διόνυσο, Αλκαίος, Fr. 129.2-10 G. Liberman = Fr. 129 E.-M. Voigt.

...εὔδειλον τέμενος μέγα

Εὔνον κά[τε]σσαν ἐν δὲ βώμοις

ἀθανάτων μακάρων ἔθηκαν
 κἀπωνύμασσαν ἀντίαον Δία
 σὲ δ' Αἰολήϊαν, [κὺδαλίμαν θεόν
 πάντων γενέθλαν, τὸν δὲ τρίτον
 τόνδε κεμήλιον ὠνύμασσ[α]ν
 Ζόννυsson ὠμήσταν.

Ο θεός ήταν σε ιερή κίστη, «κειμήλιος». Μυστικό σύμβολο δυναμερής φρίκης.

Για την επίκληση:

εἷς Ζεύς, εἷς Ἄϊδης, εἷς Ἥλιος, εἷς Διόνυσος

v. OF 239 Kern.

Στη Φλύα της Αττικής (μάλλον ήταν περιοχή του Χαλανδρίου και νοτιότερα, ως τις υπώρειες του Υμηττού) συντελούνταν Μυστήρια πανάρχαια, δεύτερα σε κύρος μόνον από τα Ελευσίνια. (Ο Θεμιστοκλής καταγόταν από τον Φλυούντα και «έπεσκεύασε καὶ γραφαῖς ἐκόσμησε τὸ Φλυῆσι τελεστήριον», Πλούταρχος, Θεμιστοκλής, Ι). Το όνομα του τόπου παράγεται σημαινόντως από το φλύω, βράζω, φουσκώνω. Η ιερατική οικογένεια των Λυκομηδών διενεργούσε τα μυστικά Δρώμενα, όπου οι αδόμενοι ὕμνοι ἦσαν στον αρχέγονο Ἐρωτα (συντεθειμένοι κατά την παράδοση από τον Ορφέα και τον Πάμφω, Πausanias, IX, 27, 2; 30, 12, OF 304 και 305 Kern). Το ίδιο το όνομα «Λυκομήδης» δείχνει τους συμβολισμούς του έργου: ο φροντιστής του φωτός, από την ρίζα *λυκ (πβ. νύξ αμφιλύκη, νύχτα κοντά στο φως, λυκαυγές, λυκόφως, λυκάβας = το έτος, το λατινικό lux. Ο Απόλλων Λύκειος και Λυκαίος έχει την αυτήν αναφορά στο φως, όπως και ο Λύκαιος Ζευς στην κορυφή του Λύκαιου όρους στην νοτιοδυτική Αρκαδία) και το μέδω (κυριαρχώ, προστατεύω, φροντίζω), μήδομαι (σκέπτομαι, σοφίζομαι, σχεδιάζω, μηχανεύομαι), μήδεα (σκέψεις, συμβουλές, τεχνάσματα, αλλά και τα ανδρικά γεννητικά

όργανα). Στα μυστήρια της Φλυούντος αναφέρεται ο Ιππόλυτος, *Ελεγχος Πασών των Αιρέσεων*, V, 20, 4 (= OF 243). Κεντρικός συμβολισμός ήταν του σπερματικού φωτός, cf. Apostolos Pierris, *op.cit.*, pp. 458 sqq. Ο Διόνυσος εκπορευόμενος από τον μηρό του Διός ήταν το Φως του Διός («Διόσφως»), *ibid.* pp. 457 sqq. Χαρακτηριστικό είναι ότι ακριβώς στη Φλύα είναι επιγραφικά και αρχαιολογικά επιβεβαιωμένη η εμφατική ιερουργία του Ταυροβολίου, τουλάχιστον ως το τέλος του 4^{ου} μ.Χ. αιώνα (Cf. I. Σβορώνου, *Das Athener Nationalmuseum*, 165-6, πίν. 80). Τα αρχαία τοπικά μυστήρια συνδυάστηκαν με τα Μικρασιατικά μυστήρια της Μεγάλης Θεάς Κυβέλης. Στο Ταυροβόλιο ο μύστης αναγεννάτο εισερχόμενος γυμνός σε βαθειά τάφρο και καταχεόμενος με το ζεστό αίμα ταύρου που θυσιαζόταν από πάνω του. Σύγκραση αρχαίων μυστηρίων του Έρωτα, με τα της Κυβέλης και τα Μιθραϊκά.

Για τους Απολλώνειους Λέοντες της Δήλου που κοιτάζουν ανατολικά και μάλιστα βορειοανατολικά, προς την κατεύθυνση του ανατέλλοντος ηλίου περί τις θερινές τροπές (σε σειρά οριοθετώντας την ιερά οδό προς τους ναούς του θεού και παρά την ιερή Λίμνη) cf. e.g. Ph. Bruneau et J. Ducat, *Guide de Délos*, pp. 171-4.

Ο λέων είναι το κατ' εξοχήν ζώδιο του Ήλιου.

Η Οδύσσεια ενάρχεται με την καθοριστική αναφορά στις ιερές αγέλες του Υπερίωνος Ήλιου, επτά από 50 βόδια κάθε μια, στη Τρινακρία νήσο. Οι εταίροι του Οδυσσέα χάθηκαν όλοι επειδή εθυσίασαν και έφαγαν από τα βόδια αυτά.

ἀλλ' οὐδ' ὡς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ.
αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο,
νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίωνος Ἡελίοιο
ἦσθιον. ἀντάρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.

Ὀδύσσεια, α, 6-9

Τα ιερά βόδια δεν γεννούσαν και δεν εφθείροντο.

----- γόνος δ' οὐ γίγνεται αὐτῶν,
οὐδέ ποτε φθινύθουσι.

μ, 130-1

Στο συμβολικό επίπεδο υποδηλώνεται ήδη ότι η θυσία τους αρχίζει την διαδικασία της γένεσης. Η θυσία τους είναι η πράξη βιασμού που ξεκινά την δημιουργία.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι τα Διονυσιακά μυστήρια της κοσμικής δημιουργίας επικαλύπτουν και υπερκαλύπτουν τα Κορικά, της Περσεφόνης, παρά τις αγιώτατες τελετές της Ελευσίνας.

Ο ταύρος των Δελφών συμβολίζει την έντονη και πολλαπλά μαρτυρημένη παρουσία του Διονύσου στο Απολλώνειο μαντείο. Ο μεγάλοπρεπος ταύρος, αρχαϊκό έργο μνημειακής περιωπής, είναι από σφυρήλατο ασήμι και έχει μήκος 2.61 μ. και ύψος 1.46, λίγο μεγαλύτερος από φυσικό μέγεθος, εκφράζει τον θείο ταύρο. Τα γεννητικά όργανα, όπως και τα κέρατα, το μέτωπο, τα αυτιά και οι οπλές είναι από χρυσό. Cf. π.χ. Β. Πετράκου, *Δελφοί*, Εικ. 28. Στον ίδιο αποθέτη που βρέθηκε ο ταύρος (στην ιερά οδό, εμπρός από τη Στοά των Αθηναίων), ήταν τοποθετημένο και ένα αγαλματίδιο (ύψ. 18.5 εκ.) μιας ανδρικής θεότητας την οποία έχει αγκαλιάσει από την αριστερή πλευρά ένα αρσενικό λιοντάρι που την φθάνει μέχρι λίγο παραπάνω από την μέση. Ο θεός, αναμφισβήτητα ο Απόλλων, έχει βάλει χαϊδευτικά και προστατευτικά το αριστερό του χέρι πάνω στο κεφάλι του ιερού του ζώου, ενώ στο δεξί του κρατάει ένα δόρυ. Το έργο, από τεχνίτη του Ανατολικού Αιγαίου, είναι του πρώιμου 7ου αιώνα π. Χ. (Cf. *op.cit.* Εικ. 22; J. Boardman, *Greek Sculpture, The Archaic Period*, Fig. 52).

Για τα λιοντάρια που κατασπαράσσουν ταύρους σε αρχαϊκά αετώματα από την Ακρόπολη, cf. Boardman, *op. cit.*, Figs. 190-2).

Μια Ορφική παραγωγή της παντοδαπής ποικιλίας του Κόσμου από μια ενιαία και ομογενή σπερματική αρχή στο πρωτογενές Ωίό ("ὄπερ κατ'

ἀρχὰς τοῦ γονίμου μυελοῦ [= σπέρματος] πλήρες ἦν”), ὅπως ἀπὸ τοῦ αυγὸ τοῦ παγωνιοῦ προκύπτει ὅλη ἡ χρωματικὴ πανδαισία τοῦ πτερώματός του, δίνει το Fr. 56 OF. Για τὴν πρωτοπυθαγόρεια ἀπογένεση τοῦ πρώτου ὄντος, τοῦ ἀρχέγονου σωματικοῦ ἐνός, ἀπὸ σπέρμα cf. Apostolos Pierris, *The Emergence of Reason from the Spirit of Mystery*, vol. II, *Mystery and Philosophy*, pp. 181-2, με τὶς σημειώσεις].